

Ambities – samenvatting van het verkiezingsprogramma 2002

In het verkiezingsprogramma "Samen voor de toekomst; idealen en ambities 2010" presenteert de PvdA haar ambities voor de toekomst van Nederland. Deze zijn gebaseerd op drie pijlers: een sterk economisch fundament; de overheid gaat anders en beter werken; iedereen hoort erbij. Voor de PvdA is de sleutelvraag voor de komende jaren: is het ieder voor zich of doen we het samen? De PvdA kiest voor samen.

Om op basis van een sterke, moderne en duurzame economie ervoor te zorgen dat iedereen in Nederland gelijke toegang heeft tot hoogwaardige voorzieningen in het onderwijs, de zorg en de veiligheid. Dat is de eerste hoofddopgave. Deze toegankelijke en hoogwaardige publieke voorzieningen kunnen we realiseren als we de kracht en de solidariteit van burgers voorop zetten. Daarvoor is nodig dat de overheid anders gaat werken en weer van ons allemaal wordt. Dat is de tweede hoofddopgave.

De PvdA wil dit bereiken door een gedisciplineerd begrotingsbeleid, gericht op aflossing van de staatsschuld in 25 jaar en het veilig stellen van de pensioenen en zorg voor de ouderen. Er is de afgelopen jaren veel bereikt, maar er is nog veel te doen. Daarom moet de overheid voor de burger opener, vriendelijker en dienstbaarder gaan werken. Een verantwoordelijke overheid, die kansen biedt, verantwoordelijkheid vraagt om samen te werken aan het verbeteren van de kwaliteit van het dagelijks leven. Die overheid werkt vooral samen en verstaat de kunst van het versterken van de kracht en creativiteit van burgers. Die overheid werkt met een gereedschapskist met daarin een groot aantal instrumenten, passend bij de huidige tijd, waarmee zij zich actief opstelt en de ontwikkelingen die op ons afkomen omarmt en in goede banen leidt.

Het programma bevat een groot aantal ideeën en voorstellen om deze ambities de komende jaren te verwezenlijken. De PvdA presenteert de volgende kernambities voor de toekomst van Nederland:

1) Handhaving van een solide financieel beleid

De PvdA bouwt voort op het door Kok I en II ingezette solide financiële beleid. Het programma is gebaseerd op voorzichtige economische ramingen (2,5% groei per jaar) en heldere financiële spelregels (uitgavenkader). De PvdA wil de staatsschuld binnen 25 jaar wegwerken. Daarvoor is een jaarlijks begrotingsoverschot nodig van gemiddeld 1%. In goede economische tijden wil de PvdA een uitgavenbuffer vormen die kan worden ingezet in slechtere tijden. Zo is sprake van een stevige financiële soliditeit. Mochten er meevallers zijn dan kunnen die zodra het begrotingsoverschot 1% bedraagt worden ingezet voor verdere schuldaflossing, economische of sociale versterking, gerichte lastenverlichting of verantwoorde nieuwe investeringen. Indien de groei mocht tegenvallen is een herschikking van prioriteiten noodzakelijk. Terugkeer naar een financieringstekort is daarbij geen optie. Uitgangspunt is en blijft een betrouwbare overheid met een solide financieel beleid.

2) Werk en zorg voor iedereen door iedereen

Het gaat er om wat mensen kunnen, niet wat zij niet kunnen.

- a. De PvdA wil dat de overheid met de sociale partners een Nationaal Actieplan opstelt met als doel ons belangrijkste kapitaal, de beroepsbevolking, meer kansen te bieden om deel te nemen aan de arbeidsmarkt.
- b. Een drastische uitbreiding van de kinderopvang om het voor beide ouders makkelijker te maken werk en zorg te combineren.
- c. Ouderen meer kansen geven door meer mogelijkheden voor (studie)verlof en aanpassingen in de premies waardoor werkgevers gestimuleerd worden ouderen in dienst te houden of te nemen.
- d. Gedeeltelijk arbeidsgeschikten krijgen onder voorwaarden een eigen budget om zelf hun scholing, arbeidsbemiddeling en begeleiding te kunnen kiezen. Verder wordt een commissie ingesteld die de regering jaarlijks gaat adviseren over de vraag en aanbodsituatie op de arbeidsmarkt. De commissie zal bij haar adviezen expliciet aandacht geven aan het in Nederland aanwezige arbeidspotentieel en de eventuele toelating van migranten voor tijdelijk werk waar veel behoefte aan is. Voor de zorg stelt de PvdA onder andere het volgende voor:

- e. Er komt een Gepaste Zorgpolis, een basisverzekering, die voor iedereen goede en kwalitatief hoogwaardige zorg garandeert. De premie is voor het grootste deel inkomensafhankelijk en stijgt met het inkomen.
- f. Patiënten krijgen, als zij dat willen, onder voorwaarden geld om aan medische behandelingen en voorzieningen te kunnen besteden (het persoonsgebonden budget). Dat betekent meer keuzevrijheid en meer eigen verantwoordelijkheid. Zorg wordt zo vraag- in plaats van aanbodgericht.
- g. De numerus fixus voor artsenopleidingen wordt afgeschaft.

3) **Beter onderwijs, je hele leven**

In ons welvarend land passen scholen waar we trots op kunnen zijn. De overheid blijft eindverantwoordelijk voor een goede kwaliteit van het onderwijs. Leraren, leerlingen en hun ouders worden zelf meer verantwoordelijk voor de vormgeving en de uitvoering van het onderwijs.

- a. Er komt een Diplomabonus voor leerlingen die hun beroepsopleiding met succes afronden.
- b. Scholen krijgen een eigen, vrij te besteden Schoolgebonden Budget.
- c. Scholen gaan elk jaar hun eigen prestaties onder andere via internet openbaar maken.
- d. Er komt een Innovatiefonds voor scholen en instellingen in het beroepsonderwijs die er in slagen meer leerlingen dan nu het geval is te laten doorstromen naar het vervolgonderwijs.
- e. Op universiteiten worden de leerstoelen afgeschaft. Zo worden loopbaanperspectieven van wetenschappelijk personeel verruimd.
- f. Voor schoolboeken wordt de vaste boekenprijs afgeschaft, zodat ze betaalbaar blijven voor ouders.
- g. Iedere leerling krijgt op school de beschikking over een eigen computer.

4) **Revolutionaire technologie**

De PvdA wil dat Nederland een sleutelrol gaat vervullen bij het streven van Europa de meest dynamische kenniseconomie van de wereld te laten worden. Hoogwaardige ICT-voorzieningen zullen voor iedereen toegankelijk moeten zijn.

- a. De privacy van alle burgers wordt gegarandeerd.
- b. Monopolies op het gebied van ICT worden actief tegengegaan.
- c. De overheid zorgt voor een digitaal paspoort (identiteitsbewijs) dat gebruikt kan worden op het internet.
- d. Alle overheidsinformatie komt on-line beschikbaar.
- e. Elektronisch stemmen wordt ingevoerd, omkleed met voldoende veiligheidswaarborgen.
- f. Het verplicht aanleggen van glasvezelaansluiting bij de nieuwbouw van woningen wordt onderzocht.

5) **Vitaal en mooi platteland, sterke en ongedeelde steden**

Zes miljoen Nederlanders wonen en werken op het platteland. Veel van de andere tien miljoen genieten er van tijd tot tijd van de natuur en de rust. Stadsbewoners hebben baat bij sterke en ongedeelde steden. Dat betekent dat steden hoge woningdichtheid en hoge kwaliteit combineren. Starters op de woningmarkt behoren een reële keuze te kunnen maken tussen kopen en huren.

De huizenprijzen zijn de laatste jaren sterk gestegen. Voor veel starters op de woningmarkt is het kopen van een huis geen stap meer, maar een grote sprong die hun draagkracht te boven gaat. Om ervoor te zorgen dat meer mensen met lage of middeninkomens een eigen huis kunnen bezitten, wil de PvdA de eerste vijf jaar na de aankoop van de woning het eigenwoningforfait (voorheen huurwaardeforfait) verlagen of de hypotheekrente tegen een hoger tarief aftrekbaar maken. Daarnaast zal worden onderzocht of met de fiscalisering van de huursubsidie de betaalbaarheid van het huren van een woning beter kan worden veiliggesteld.

Ook een spaarregeling voor starters is te overwegen, bijvoorbeeld door een gunstige behandeling van 'woonsparen' (vergelijk pensioen-, zorg- en leersparen). Het plafond in het huurwaardeforfait is nog steeds onevenredig voordelig voor de hogere inkomens. Daarom is het niet onredelijk dat het plafond wordt geschrapt. Het stelsel als zodanig wordt hierdoor niet aangetast.

- a. De politie zal op het platteland in noodgevallen binnen vijftien minuten aanwezig zijn, zoals dat nu ook al voor ambulances geldt.
- b. Om het platteland goed bereikbaar te houden komt er een flexibeler systeem van openbaar vervoer dat meer rekening houdt met de vraag van individuele reizigers.
- c. Er komt een nationale bebouwingstax die bouwen in open ruimte belast. De opbrengst daarvan komt ten goede van het groen in de steden en andere bebouwde gebieden.
- d. Iedere buurt krijgt onder voorwaarden een Buurtbudget om de buitenruimte te verbeteren.
- e. De koopsubsidie voor starters op de huizenmarkt wordt uitgebreid.
- f. Voor iedereen die woont in een stedelijk gebied wordt de norm dat een Park of groenvoorziening binnen een straal van 500 meter aanwezig is.

6) **Nederland duurzaam en groen**

De PvdA streeft naar een beter evenwicht tussen een gezonde economie en duurzaamheid. Economische groei maakt extra milieukwaliteit mogelijk en is een economische succesfactor. Het gaat erom dat we ons slimmer verplaatsen, verstandiger omgaan met energie, gezonder en veiliger voedsel eten en eerlijke prijskaartjes hangen aan onze producten. Onze ecologische schuld wordt stapsgewijs afgelost.

- a. De Biesbosch wordt gevrijwaard van mijnbouwactiviteiten.
- b. Er komt een Wet Openbaarheid Voedselvoorziening.
- c. Om de natuur te beschermen komt er een heffing op de winning van zand en grind. Milieuvervuiling zal in de prijzen van producten worden doorberekend.
- d. Als uitbreiding van de capaciteit van wegen strikt noodzakelijk is, wordt zoveel mogelijk gekozen voor verbreding van bestaande wegen.
- e. Er wordt een kilometerheffing ingevoerd onder gelijktijdige verlaging van de brandstofaccijns.
- f. Een onafhankelijk toezichthouder moet de NS rechtstreeks kunnen aanspreken op geleverde prestaties, zodat de reiziger weer centraal komt te staan.
- g. De PvdA is voorstander van light rail in en om de grote steden.

7) **Het leven is meer dan werken: sport en cultuur**

Sport en cultuur vormen een essentieel onderdeel van de samenleving. Lichamelijke opvoeding hoort evenals cultuur onderdeel te zijn van ieders opvoeding en voor iedereen toegankelijk. Sport is een belangrijk onderdeel van de samenleving omdat het mensen en culturen met elkaar in contact brengt en integreert.

- a. Geen kind mag van de basisschool komen zonder dat het kan zwemmen.
- b. Ieder kind krijgt een 'probeerbon' voor kennismaking met een sport naar keuze of muziekles om te bevorderen dat ieder kind de kans krijgt aan sport of muziekles te gaan doen.
- c. Kunst en cultuur worden toegankelijker doordat alle rijksmusea langer en flexibeler open zijn. Eén dag per week verlenen zij gratis toegang.
- d. De betrokkenheid van bedrijven als sponsor voor cultuur wordt langs fiscale weg bevorderd.
- e. Beleggen in erkende kunst- en cultuurfondsen wordt gelijk gesteld aan groen beleggen.

8) **Veiligheid voor iedereen**

De PvdA wil meer inspanningen om de misdaad te bestrijden. De PvdA wil de veiligheid vergroten door het aantal politiemensen uit te breiden. Zij worden ingezet voor meer toezicht,

versneld optreden en betere criminaliteitsbestrijding. Dat is pas effectief als de rest van de rechtsketen wordt versterkt zodat de rechter sneller recht kan spreken.

- a. Met de instelling van een Solidariteitsfonds wordt de positie van het slachtoffer versterkt. Dit Solidariteitsfonds schiet schadevergoedingen aan de slachtoffers voor en verhaalt dit op de dader.
- b. De wettelijke mogelijkheden voor straatverboden worden uitgebreid voor daders van publiek geweld.
- c. Er moeten meer rechters komen zodat verdachten in een strafzaak op termijn binnen 3 maanden berecht worden.
- d. Jongeren die voor de eerste keer worden veroordeeld krijgen een persoonlijke coach om herhaling te voorkomen.
- e. Recidive wordt strenger gestraft; de juridische mogelijkheden om dat te bereiken worden onderzocht.
- f. Het rijk stelt gemeenten middelen beschikbaar voor het opstellen van veiligheidsplannen om samen met betrokken instellingen en scholen maatregelen te nemen ter vergroting van de veiligheid.

9) **Grenzen vallen weg**

Mondialisering voltrekt zich in een razendsnel tempo. De PvdA staat voor een democratisch, sociaal en sterk Europa dat een belangrijke rol in de wereld speelt.

- a. De PvdA sluit zich aan bij de doelstellingen van de internationale gemeenschap dat in 2015 de extreme armoede met de helft is teruggedrongen, en alle kinderen in de wereld naar een basisschool gaan. Dat de kindersterfte met tweederde is afgenomen en dat er driekwart minder kraamdood is en iedereen toegang tot anticonceptie heeft.
- b. Er komt een Europese interventiemacht die in samenwerking met de NAVO en de VN vredesoperaties op het Europese continent kan uitvoeren.
- c. Naast verbeterde ontwikkelingssamenwerking worden de handelsmogelijkheden vergroot door Westerse markten blijvend open te stellen voor producten uit ontwikkelingslanden.
- d. De huidige minimumnorm van 0,8% van het BNP voor zuivere ontwikkelingshulp kan, gelet op de autonome groei van het BNP, worden gehandhaafd.
- e. Het Europese parlement wordt in de toekomst gekozen op basis van Europese lijstvorming; de voorzitter van de Europese commissie wordt gekozen door het Europese parlement.
- f. Er dient een Europese grondwet te komen.

10) **Dienstbare overheid, betrokken burger, vernieuwde politiek**

De overheid is van ons allemaal. De PvdA wil de overheid en de politiek teruggeven aan de burger, het sociale contract tussen burger en overheid en burgers onderling versterken en het publieke domein in ere herstellen. De overheid zoals de PvdA zich die voorstelt is een overheid die anders en beter werkt.

- a. De overheid komt dichterbij de mensen: opener, vriendelijker, dienstbaarder. De overheid zal zich beter verantwoorden en mensen beter bij de uitvoering van beleid betrekken. De overheid gaat daarbij meer gebruik maken van positieve prikkels (zoals een diplomabonus) en persoonsgebonden budgetten die onder voorwaarden keuzevrijheid en eigen verantwoordelijkheid vergroten.
- b. Om de integratie en participatie van niet-Nederlanders te bevorderen wordt het kiesrecht uitgebreid zodat zij kunnen stemmen bij Provinciale Staten- en Tweede Kamerverkiezingen.
- c. Voor de PvdA is privatisering geen doel op zich. Elke keer moet worden afgewogen of privatisering wenselijk is.
- d. De PvdA is tegen elke vorm van giften van het bedrijfsleven aan politieke partijen.

11) **Over geld en sterke schouders**

Een Euro kan pas worden uitgegeven als die eerst is verdiend; die lijn van 12 jaar regeringsverantwoordelijkheid wil de PvdA voortzetten. De PvdA vindt dat de sterkste schouders de zwaarste lasten horen te dragen.

- a. Werk moet lonen: de PvdA wil de belastingkorting voor werkenden verhogen
- b. Zorg en arbeid moeten gemakkelijker kunnen worden gecombineerd: de belastingkorting voor kinderopvang en verlof wordt verhoogd.
- c. De PvdA zal het belastingstelsel verder 'vergroenen'.
- d. Eerlijk delen staat centraal, ook bij de verdere vereenvoudiging van het belastingstelsel die ten goede komen aan verlaging van de laagste tarieven. De belasting op optiepakketten wordt verhoogd en de uitoefentermijn van opties wordt verlengd van drie naar zes jaar.

